

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากสภาพทั่วไปทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในปัจจุบัน กำลังประสบปัญหาวิกฤติซึ่งเป็นอุปสรรคในการพัฒนาประเทศ จึงมีความจำเป็นต้องอาศัยเงินทุนสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชนเพื่อนำมาแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น แต่ในการที่จะมีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวของประเทศไทย สิ่งสำคัญที่ควรกระทำ เพื่อช่วยให้สภาพของเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นภายในชุมชนมีความเข้มแข็ง รวมทั้งการพัฒนาชุมชนมุ่งพัฒนาคนและกลุ่มคน โดยการเพิ่มทักษะและความสามารถในการผลิตสินค้า การเพิ่มรายได้ต่อหัว การใช้เทคโนโลยีทางการผลิตสมัยใหม่ที่มีความทันสมัยเหมาะสมกับชุมชน จะทำให้สินค้าที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งทำให้ชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและจะนำไปให้เศรษฐกิจของประเทศดีขึ้นตามไปด้วย จึงต้องมีการศึกษาและพัฒนการผลิตสิ่งที่มีอยู่ในชุมชนและปัจจุบัน ได้มีการรวมกลุ่มในชุมชนจัดหารายได้พร้อมทั้งสร้างอาชีพให้กับชุมชนของตนเอง เช่น โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ซึ่งมีแนวคิดที่ต้องการให้แต่ละหมู่บ้านมีผลิตภัณฑ์ (หลัก) 1 ประเภท เป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้วัตถุดิบทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่น ลดปัญหาการอพยพย้ายถิ่นไปสู่เมืองใหญ่ซึ่งถือได้ว่า เป็นการสร้างเศรษฐกิจชุมชนให้เกิดขึ้น เป็นแนวคิดที่มีความสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยต้องอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่นเพราะเป็นแนวทางที่จะแสดงออกถึงความสามารถและความชำนาญที่แท้จริง มีการฝึกฝนการถ่ายทอดสืบต่อกันมา แต่ชุมชนจะสามารถมีอาชีพที่ยั่งยืนได้นั้นจำเป็นต้องอาศัยหน่วยงานจากภาครัฐและเอกชนให้การสนับสนุนนั่นเอง

เนื่องด้วยประชากรตำบลเกรียงไกร จะประกอบอาชีพเลี้ยงปลาเป็นส่วนใหญ่ เช่น ปลาตะเพียน ปลาดุก ปลานิล ปลาสลิด ปลาแรด และปลาดุก เป็นต้น เมื่อชาวบ้านได้มีการประกอบอาชีพเลี้ยงปลามากขึ้น ก็ทำให้สินค้าของตนมีมากขึ้น ราคาจำหน่ายจึงตกต่ำ ผู้ผลิตจึงมีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ของตนให้ช่องทางการจำหน่ายมากขึ้น ได้แก่ ปลาเกลือ ปลาแห้ง ปลากระป๋อง จะทำให้มูลค่าผลิตภัณฑ์สูงขึ้น และยังเป็นการถนอมผลิตภัณฑ์ให้เก็บไว้ได้นานและสามารถนำมาบริโภคในเวลาที่ต้องการได้

ด้วยเหตุนี้เองปลาเกลื้อจึงเป็นหนึ่งในรายการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” และเมื่อนำออกสู่ตลาดก็ทำให้ผลิตภัณฑ์ปลาเกลื้อเป็นที่พอใจแก่ผู้บริโภค ทำให้ผลิตภัณฑ์ปลาเกลื้อเป็นที่รู้จักแพร่หลายมากขึ้น

ดังนั้นกลุ่มผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาประวัติความเป็นมากระบวนการผลิตและหาแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ปลาเกลื้อ ของยายบุญมี ทรัพย์ประเสริฐ บ้านท่าดินแดง ตำบลเกรียงไกร อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

วัตถุประสงค์ของการศึกษา/วิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปลาเกลื้อ บ้านท่าดินแดง ตำบลเกรียงไกร อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์
2. เพื่อศึกษาถึงสภาพปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปลาเกลื้อ บ้านท่าดินแดง ตำบลเกรียงไกร อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงรูปแบบการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปลาเกลื้อ บ้านท่าดินแดง ตำบลเกรียงไกร อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์
2. นำผลของการศึกษาถึงสภาพปัญหาและอุปสรรค ไปใช้วางแผนและพัฒนารูปแบบของการส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปลาเกลื้อต่อไปในอนาคต

ขอบเขตการศึกษา

การวิจัยเรื่องนี้ “การส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน : กรณีศึกษาผลิตภัณฑ์ปลาเกลื้อ บ้านท่าดินแดง ตำบลเกรียงไกร อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์” ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

ขอบเขตพื้นที่ในการวิจัย คือ บ้านท่าดินแดง ตำบลเกรียงไกร อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

2. ขอบเขตประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่เป็นสมาชิกกลุ่มผลิตปลาเกลือ ในพื้นที่บ้านท่าดินแดง ตำบลเกรียงไกร อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

แนวคิด “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” เป็นแนวคิดที่ต้องการให้แต่ละหมู่บ้านมี (หลัก)

1 ประเภท เป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้ทรัพยากรท้องถิ่นลดปัญหาการอพยพย้ายถิ่นไปสู่เมืองใหญ่

มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) หมายถึง ข้อกำหนดคุณลักษณะของผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยชุมชน เป็นข้อกำหนดที่ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน เหมาะกับสภาพการผลิตของชุมชน

ปลาเกลือ คือ การถนอมอาหารโดยใช้เกลือเป็นหลัก เพื่อให้อาหารเก็บได้นานขึ้น ปลามีการหมักเกลือตากแห้ง จึงเสียบาก